

“Natúúrlijk zijn die varkens gezond!”

ing. Henk Bosch, redacteur

Pal aan de snelweg Bergen op Zoom-Antwerpen ligt het nieuwe ‘high health’ bedrijf van Henk en Jan Roefs uit Woensdrecht. Ongeveer 3,5 km verwijderd van het eerstvolgende varkensbedrijf begonnen de broers hier in 2003 met het houden van ruim 700 gezonde zeugen en 5000 gezonde vleesvarkens in een gesloten unit met eigen aanfok, zonder aanvoer van externe dieren. Een drietal gemotiveerde medewerkers maakt het high-healthvarkensbedrijf compleet.

Vrij van achttal ziektekiemen

“Hiervoor hadden we in Mierlo een conventioneel varkensbedrijf”, beschrijft Henk, “maar ook daar waren we al erg bezig met diergezondheid. Rendement en overlevingskansen waren voor ons belangrijke pijlers voor dit nieuwe bedrijf. En dan bedoel ik ‘overleven’ in politieke, maatschappelijke en economische zin. Op dit huidige high-healthbedrijf huisvesten we goed gezonde varkens die vrij zijn van een aantal belangrijke ziekteverwekkers die wél aanwezig zijn in de reguliere varkenshouderij: Pasteurella, PRRS, *Strep.Suis* type 2, Mycoplasma, App, Brachyspira, luizen, wormen en schurft. Voor mij is het súperbelangrijk dat ze daarvan vrij zijn!”

Kennis delen

Roefs vindt het belangrijk om bij diergezondheid een ontwikkeling in gang te zetten die haalbaar en herkenbaar is. Daarom bestempelt hij hun bedrijf ook niet als SPF (specified pathogen free, red.). “Want de buitenwereld gaat je dan als een soort instituut zien dat de lat heel hoog legt. In

feite ligt bij high health de lat net zo hoog als bij SPF, alleen sta je in communicatief opzicht dichterbij je vakgenoten. Ze zien je dan niet als ‘witte raaf’ of als zonderling. Ik ben een gewone varkensboer die gezonde dieren heeft, en die gezonde dieren wil

“Geen ‘witte raaf’ onder de varkenshouders”

behouden. Door ons systeem probeer ik zo veel mogelijk kennis te delen met mijn collega’s in de varkenshouderij. Het gaat er niet om dat men ons kopieert, of dat wij iets voorschotelen wat onhaalbaar is. Nadenken over diergezondheid. Dáár gaat het om! Wat is voor jouw bedrijf dan wél haalbaar?”

Managementmaatregelen

“Voor high health is externe biosecurity het allerbelangrijkste: voorkómen dat er van buitenaf kiemen binnen je bedrijf terecht

komen”, legt Roefs uit. “Maar dat geldt trouwens voor iedereen. En dan uiteraard je interne biosecurity bewaken: geen biggen terugleggen, niet te veel sorteren, strikte groepen hanteren. Wij doen dat hier door elke afdeling een eigen kleur te geven, inclusief de benodigdheden ter plekke als laarzen, bezems, schoppen. Erg praktisch en heel efficiënt, want je kunt zo niets verslepen. Ook moet je ervoor zorgen dat je bij iedere diergroep je handen kunt wassen, van overall en laarzen wisselt, zorgt voor schone en droge ligplaatsen en voor een goede temperatuur. Op zich geen nieuwe dingen, maar je moet er wel heel alert op zijn. Verder werken we met een drieweek-systeem in het overleggen van de biggen naar de vleesvarkensstal. De afdelingen bevatten 250 dieren. Dit systeem werkt efficiënt en komt tegemoet aan een goede hygiëne. Het terugleggen van dieren is niet mogelijk.”

Veel minder medicijnkosten

Als Roefs een hoestje hoort in de speenstal, dan kijkt hij dat eerst gewoon even

Henk Roefs:
**“We zitten vlakbij de
 snelweg, maar toch
 ben ik voor het
 overwaaien van
 ziektekiemen niet zo
 erg bang.”**

aan. “We tappen bloed van die biggen en we kijken wat er aan de hand is. Ze krijgen echt geen medicijnen omdat ze wat hoesten. Het is natuurlijk wel zo dat we hier op een nieuw bedrijf zitten dat optimaal is ingericht qua ventilatie, verwarming en hokoppervlak. Daarnaast zijn we ons er allemaal goed van bewust dat we ons werk secuur moeten doen. Het mooie van het vrij zijn van ziektekiemen is dat je sommige reacties van dieren in z'n pure vorm ziet. Bij een big met diarree speelt geen scala van allerlei bijkomende zaken. We kunnen dus ook snel zien wat er aan de hand is en daarop inspelen bij behandeling. Als we al met medicijnen behandelen, gebeurt dat bijna altijd met een individuele injectie. Niet met een koppelbehandeling, of het moet al heel noodzakelijk zijn. Maar een koppel met diarree behandelen we eigenlijk het liefst door bijvoorbeeld het geven van gerstebloem, ofwel fijngemalen graan. Dat is simpelweg vaak al voldoende. We hebben in vergelijking met de traditionele houderij veel minder medicijnkosten. Ik schat tot wel zo'n 75 procent minder. De advisering van de dierenarts speelt daarbij

een belangrijke rol. Daarnaast doen we mee aan monitoring. Topigs verplicht al haar aangesloten fokkers om een monitoringsprogramma op te zetten, een sprong voorwaarts op gezondheidsgebied. Het begint met inzicht. We leveren naast vleesvarkens ook vleesbiggen en fokmateriaal, veelal aan conventionele varkensbedrijven. Bovendien verzorgen we complete zeugenstapels voor nieuwbouwbedrijven. Daarnaast leveren

**“Vrij zijn van
 ziektekiemen
 súperbelangrijk”**

we zuiverlijns beren die als SPF-KI-beer worden ingezet.”

Aparte plek in de supermarkt?

Wordt het high-healthvarkensvlees van Roefs in de winkel apart aangeboden? “Nee, helaas niet, ondanks de meerwaarde. Want onze varkens zijn in hun leven minder in contact geweest met ziektekiemen en hebben minder medicijnen binnengekregen. Daarbij zeg ik niet dat het conventionele varkensvlees minder is, want ook dat wordt goed gecontroleerd. De handel is niet bereid om voor onze varkens meer te betalen dan voor die van een ander. Bij de slacht zijn ze niet zo gelukkig met al die diffe-

Lees verder op pagina 15 >

rentiatie in aanvoer van varkens. De slacht wil productie draaien. Maar ja, we hebben wel geïnvesteerd in gezonde dieren, in bepaalde elementen in het bedrijf, in protocollen. Dan wil je daarvoor ook 'beloond' worden. Sowieso gebeurt dat door minder kosten, betere groei en meer werkplezier. Ik denk als de varkenshouders voor high-healthvarkens in klinkende munt zouden worden betaald, dat ze er dan eerder op overschakelen."

Over de drempel naar binnen

Roefs ent alleen tegen Parvo, Vlekziekte en E. coli. En tegen Abortus blauw? "Nee, op dit moment kunnen we het middels bloedonderzoek ook niet aantonen. We hebben wel een insleep van Abortus blauw, ofwel PRRS, gehad. Dat hebben we uiteindelijk overwonnen door het gescheiden houden van diergroepen. Op advies van de dierenarts hebben we niet geënt. Het duurde toen ongeveer driekwart jaar voordat we weer negatieve monsters zagen.

Hoewel we hier vlak aan de snelweg zitten, ben ik voor het overwaaien van ziektekiemen niet zo erg bang. Ik denk dat negentig procent van de kiemen die schadelijk zijn over de drempel binnen komen. Dus het blijft van belang dat je de deur dicht houdt, dat de vrachtauto 2x24 uur varkensvrij is, dat de dierenarts 2x24 uur geen contact gehad heeft met varkens, dat je je bezoekers apart opvangt in een kantine, dat er een aparte kantine is voor de medewerkers, dat schoenen vooraan bij de deur blijven staan, dat de medewerkers iedere morgen bij het binnenkomen douchen en dat men bedrijfskleding draagt. Soms, vooral met binnen- en buitenwerk, moet ik zelf wel 'es acht keer per dag douchen..."

Gezondheid naar hoger niveau

"Management kan het diergezondheidsplan op een hoger niveau tillen", stelt Roefs. "Dat hoeft helemaal niet zo ingewikkeld te zijn. Maar soms brengt een varkenshouder zichzelf in de problemen door net meer varkens te houden dan verantwoord. Doe je het omgekeerd en offer je bijvoorbeeld een deel van de dragende zeugenstal op ten bate van de biggenstal, dan kan dat heel positief uitpakken: geen oorbijten meer, geen Streptococceen meer en minder medicijngebruik. Wij willen daar zelf ook sterk op blijven letten. Je houdt dan ook veel meer plezier in het verzorgen van de varkens. Verzorgen is ook veel mooier dan behandelen. En stel je ook 'es voor hoeveel tijd het kost om bijvoorbeeld al die injecties toe te dienen. Dat is gigantisch."

"Varkens verzorgen mooier dan varkens behandelen"

Toekomst

"We leveren ons fokmateriaal aan traditionele bedrijven. Daar is vaak een scala aan ziektekiemen aanwezig, veelal vanuit het verleden. Nu is het de kunst om onze gezonde dieren in te passen op zo'n bedrijf. Dat bedrijf moet op die manier eigenlijk steeds 'gezonder' worden. En dat wil zo'n bedrijf ook, want ze koopt niet voor niets ons product. Hun veestapel wordt gaandeweg steeds gezonder. In de praktijk is deze handelswijze in veel gevallen ook het hoogst haalbare. Ik vind het mooi om te zien dat onze varkens het daar vaak supergoed doen! Maar dan moet de ontvanger ze wel gescheiden houden van andere dieren tijdens de quarantaineperiode en een goede adaptatie verzorgen. Want we hebben er immers allemaal belang bij dat we een gezondere veestapel in Nederland krijgen. Temeer omdat we straks nog maar met een paar duizend varkenshouders overblijven. Professionele varkenshouders, die zich niet meer moeten en mogen afvragen: Zijn mijn varkens wel gezond? Natúúrlijk zijn die varkens gezond!"

